

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/72/99

POPARCIE DLA UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH W NOWYCH WOJEWÓDZTWACH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ '99

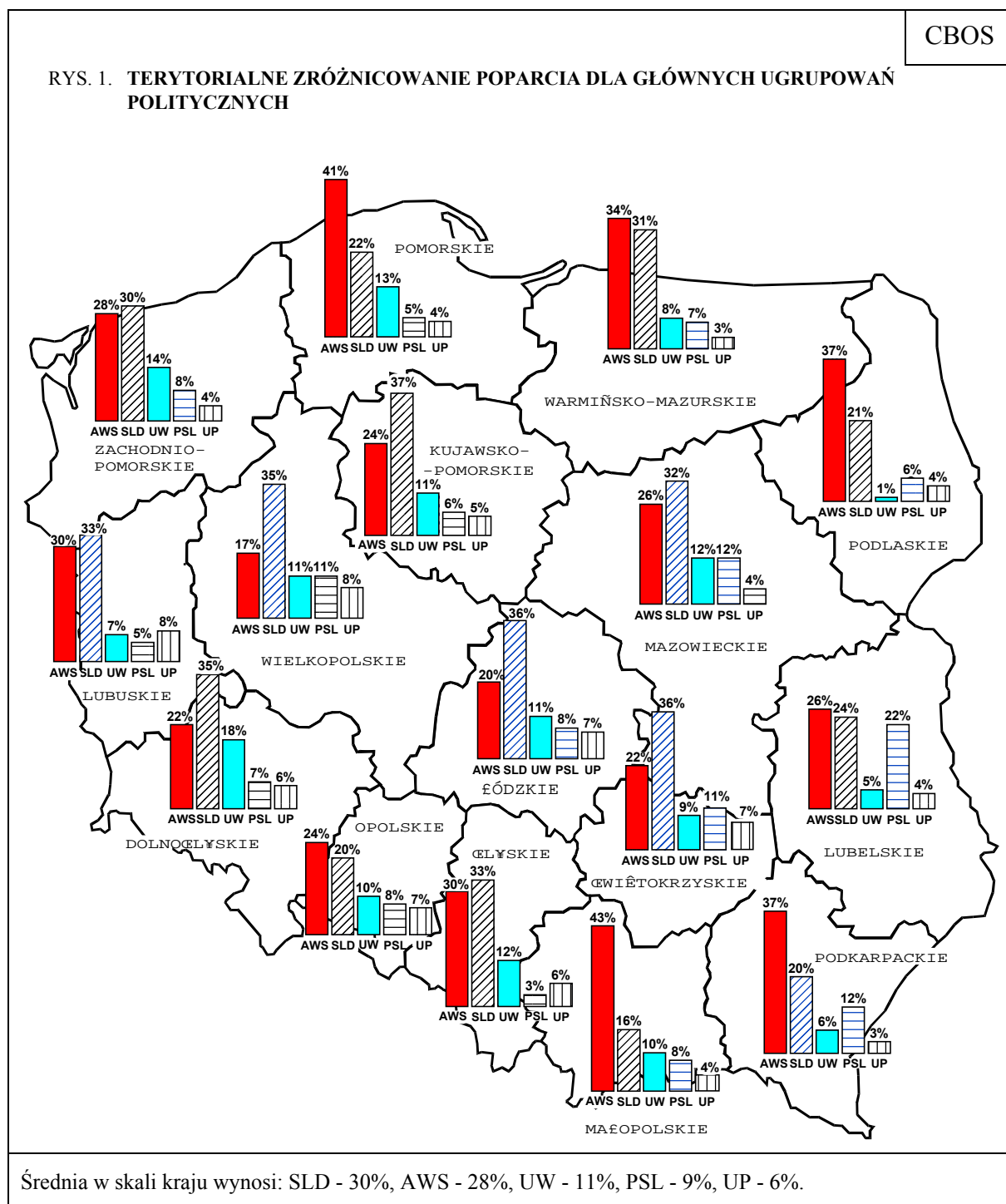
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Polska geografia „wyborcza” - terytorialne różnice w poparciu dla różnych opcji politycznych - jest już problemem dość dobrze rozpoznany. Zróżnicowania te bazują oczywiście na dawnych podziałach historycznych i głęboko zakorzenionych różnicach kulturowych. Są one jednak także pochodną różnic społeczno-demograficznych (zamożności, stopnia rozwoju gospodarki itp.) czy też stosunku mieszkańców do wydarzeń z najnowszej historii Polski. W ostatnim czasie kwestia terytorialnych różnic w poparciu dla poszczególnych ugrupowań powracała w dyskusjach na łamach prasy w związku ze zgłaszanymi projektami zmian w ordynacji wyborczej, wynikającymi z konieczności jej dostosowania do nowego podziału administracyjnego kraju.

W komunikacie prezentujemy zróżnicowanie preferencji wyborczych w ujęciu terytorialnym. Interesowało nas, jak różnice w sympatiach i poglądach politycznych Polaków wpisały się w nową mapę administracyjną kraju - innymi słowy, jak kształtuje się układ preferencji partyjnych w nowych województwach. W celu dokonania tego typu prezentacji konieczne było zagregowanie danych z sześciu kolejnych pomiarów (od października '98 do marca '99) w jeden zbiór¹. Przedstawione tu wyniki **nie są zatem rozkładem aktualnego poparcia** dla partii i ugrupowań politycznych, ale przeciętnym poparciem, jakie poszczególne ugrupowania uzyskały w ciągu ostatniego półrocza. Zabieg ten nakłada pewne ograniczenia, jeśli chodzi o interpretację danych. Preferencje partyjne z natury rzeczy mają swoją dynamikę, obserwowaną zwykle z miesiąca na miesiąc. Zagregowane dane są zaś uśrednieniem obejmującym lepsze i gorsze notowania poszczególnych ugrupowań. Fakt uśrednienia może mieć szczególne znaczenie w przypadku AWS, jako że poparcie dla tego

¹ Przytaczane dane pochodzą z sześciu sondaży „Aktualne problemy i wydarzenia” (101-106), zrealizowanych w dniach 15-20 października '98, 5-9 listopada '98, 3-8 grudnia '98, 6-12 stycznia '99, 4-9 lutego '99 i 4-9 marca '99, każdorazowo na reprezentatywnej próbie losowo-adresowej ogółu dorosłych mieszkańców Polski. Łącznie zbadano 6612 osób.

ugrupowania w lutym i marcu znacząco się obniżyło w stosunku do wcześniejszych notowań. Stąd też prezentowane tu wyniki należy traktować głównie jako materiał poglądowy, przywiązując znacznie większą wagę do względnie trwałych różnic między województwami niż średniej dla całego kraju.

Ze względów statystycznych ograniczyliśmy się jedynie do analizy zróżnicowań poparcia dla pięciu najbardziej liczących się ugrupowań - SLD, AWS, UW, PSL oraz UP. Wszystkie przedstawione dane są uśrednionymi deklaracjami poparcia dla tych ugrupowań, składanymi w ciągu ostatniego półrocza przez osoby, które twierdzą, że wzięłyby udział w wyborach parlamentarnych.

TERYTORYALNE ZRÓŻNICOWANIE POPARCIA DLA SOJUSZU LEWICY DEMOKRATYCZNEJ

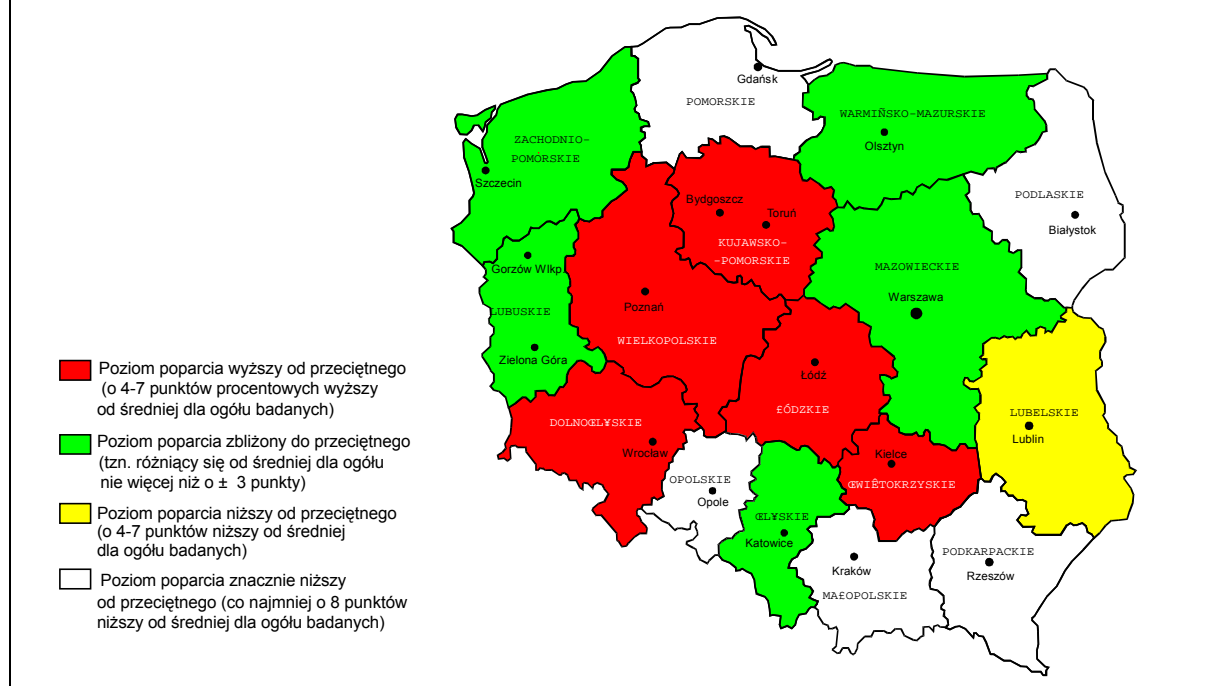
SLD, obok swego konkurenta z przeciwnej strony sceny politycznej - AWS, jest ugrupowaniem, dla którego terytorialne różnice w poparciu są stosunkowo najbardziej znaczące i zauważalne. Ugrupowanie Leszka Millera cieszy się największym poparciem mniej więcej na zachód od Wisły - w centralnej oraz zachodniej Polsce. Stosunkowo najwięcej potencjalnych zwolenników ma ono w województwach: kujawsko-pomorskim, wielkopolskim, dolnośląskim oraz łódzkim i świętokrzyskim. Deklarowane poparcie dla SLD jest w nich wyższe o 5-7 punktów procentowych od średniej w skali kraju, jaką uzyskało to ugrupowanie w ostatnim okresie, i kształtuje się na poziomie 35-37%.

Warto zauważyć, że wymienione województwa obejmują swym zasięgiem te tereny, na których w ostatnich wyborach parlamentarnych SLD uzyskało szczególnie wysokie odsetki głosów wyborczych, np. dawne pilskie (40%), wałbrzyskie (39%), wrocławskie (38%), łódzkie czy bydgoskie (po 37%).

Jako relatywnie wysokie, choć już bliższe średniej, określić można poparcie dla SLD w województwach zachodniopomorskim i lubuskim, obejmujących m.in. dawne koszalińskie oraz zielonogórskie i gorzowskie, gdzie ugrupowanie to również zdecydowanie wygrało w ostatnich wyborach. Na podobnym poziomie kształtuje się też popularność SLD w województwach: śląskim, mazowieckim i warmińsko-mazurskim.

Najmniej zwolenników SLD można spotkać w południowej i wschodniej części kraju - w województwach: małopolskim, podkarpackim, opolskim, podlaskim, a także pomorskim.

RYS. 2. TERYTORIALNE ZRÓŻNICOWANIE POPARCIA DLA SLD

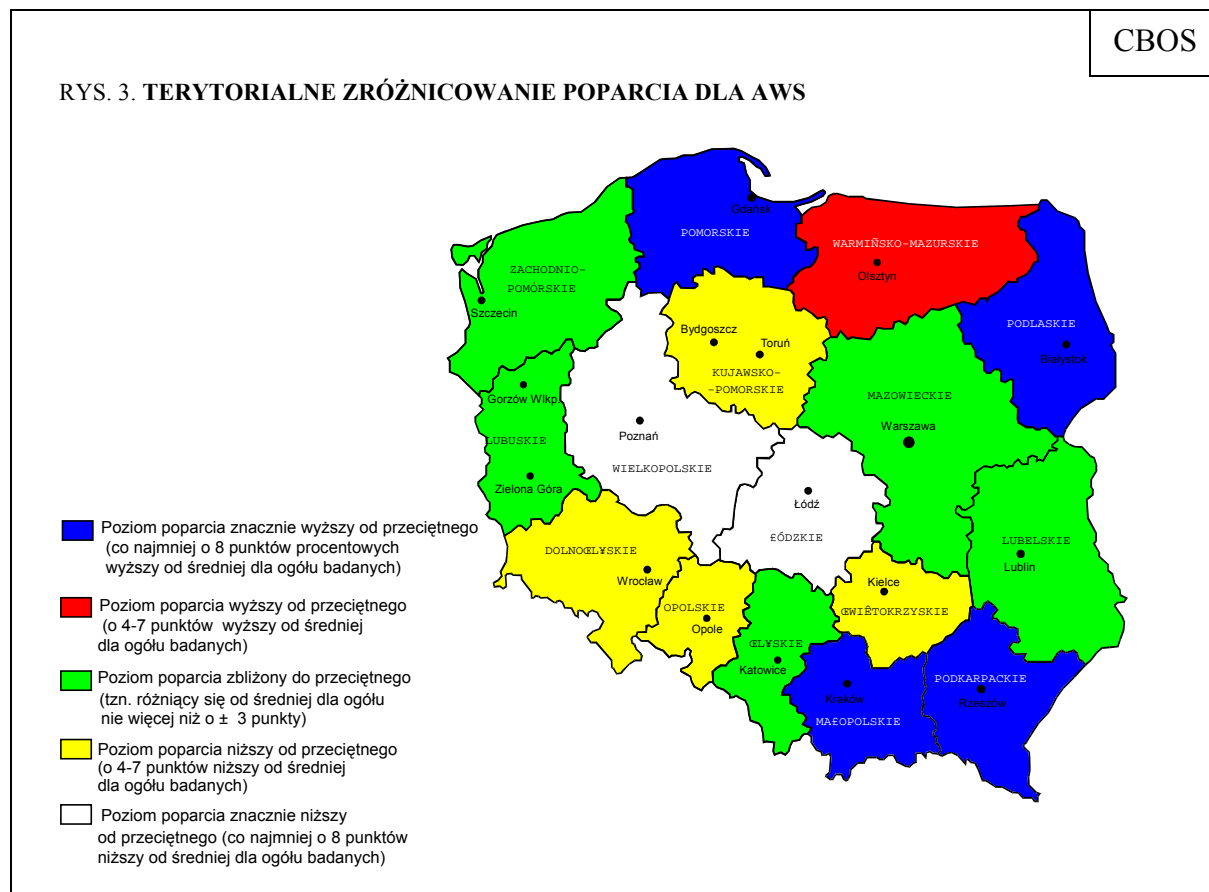

POPARCIE DLA AKCJI WYBORCZEJ „SOLIDARNOŚĆ”

Terytorialne zróżnicowanie poparcia dla dwóch największych ugrupowań naszej sceny politycznej nieodparcie wskazuje na utrzymywanie się przeciwstawnych sympatii politycznych w poszczególnych regionach kraju. Gdy porównujemy terytorialny rozkład poparcia dla AWS i SLD - zarówno w wymiarze wyników wyborczych, jak i deklaracji uzyskiwanych w sondażach - niezmiennie ujawnia się prawidłowość: tam, gdzie SLD cieszy się bardzo dużą popularnością, AWS ma mało zwolenników i odwrotnie.

Główne zaplecze AWS stanowią przede wszystkim mieszkańcy województw: małopolskiego i pomorskiego oraz podkarpackiego i podlaskiego, a więc tych, w których SLD osiąga najniższe i relatywnie niskie notowania. Pewnym wyjątkiem od tej prawidłowości jest jedynie województwo warmińsko-mazurskie, w którym odsetek potencjalnych wyborców AWS w porównaniu z przeciętnymi wynikami w skali kraju okazuje się wysoki (34% deklaracji poparcia), ale jednocześnie relatywnie wielu zwolenników ma tu również SLD (31%).

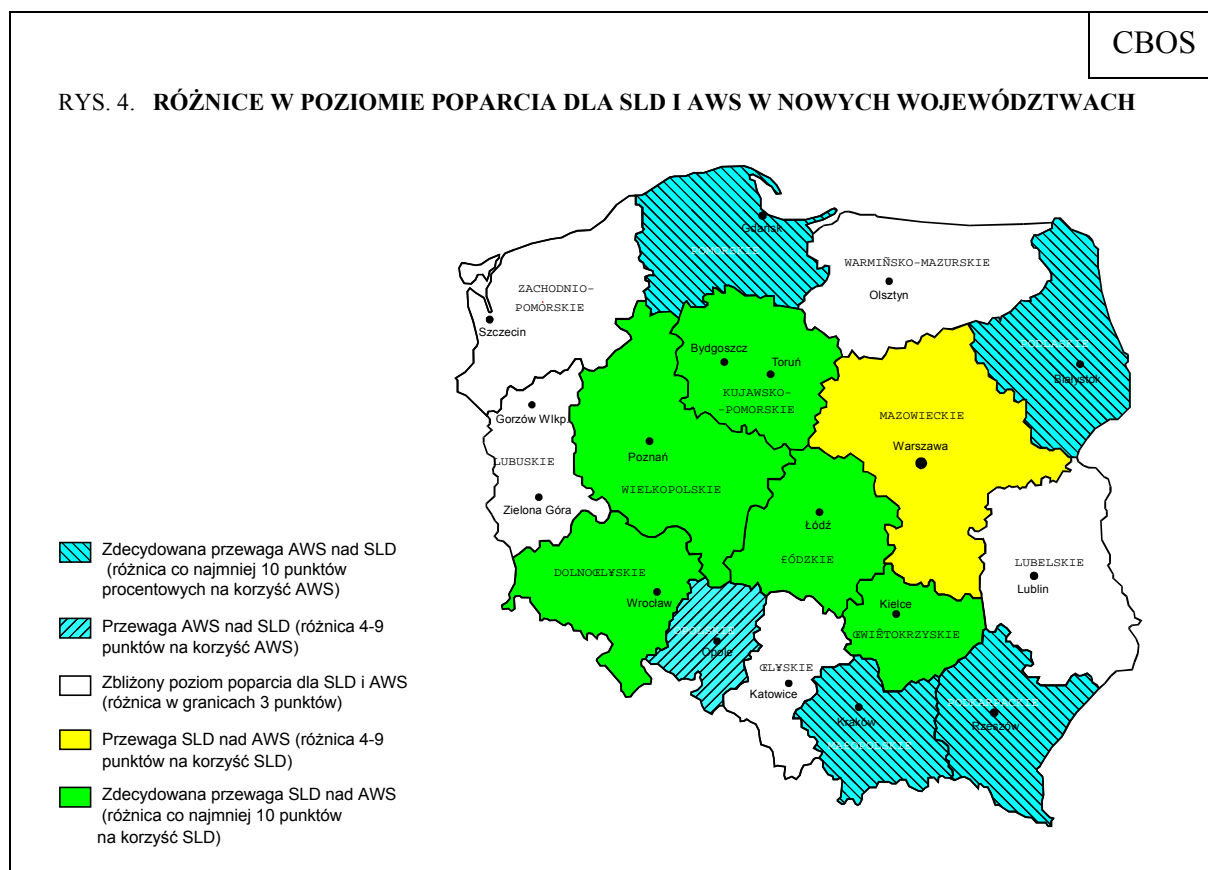
Z kolei stosunkowo najmniejszym poparciem cieszy się AWS w województwach zdecydowanie proeseldowskich: wielkopolskim, łódzkim, świętokrzyskim oraz dolnośląskim.

POLSKA AWS-U I POLSKA SLD

We wszystkich województwach na pierwszym miejscu symulowanego za pomocą sondaży wyścigu wyborczego sytuuje się jedno z dwóch największych ugrupowań - albo SLD albo AWS. Nie ma województwa, w którym więcej osób deklarowałoby zamiar oddania głosu na którąś z pozostałych partii. Gdyby analizować układ sympatii partyjnych wyłącznie w ujęciu dwubiegunowym, to można powiedzieć, że najbardziej spektakularne zwycięstwo nad swoim głównym rywalem AWS miałyby szansę odnieść w województwie małopolskim, w którym w deklaracjach badanych rejestrujemy aż 27-punktową przewagę tego ugrupowania nad SLD. Zdecydowanie więcej głosów niż SLD zyskałaby AWS także w województwach:

pomorskim (19 punktów różnicy), podkarpackim (17 punktów) oraz podlaskim (16 punktów). Akcja prawdopodobnie miałaby jeszcze szanse na zwycięstwo w województwie opolskim, jednak poziom poparcia dla obu ugrupowań jest tu już dość zbliżony (różnica wynosi 4 punkty procentowe na korzyść AWS).

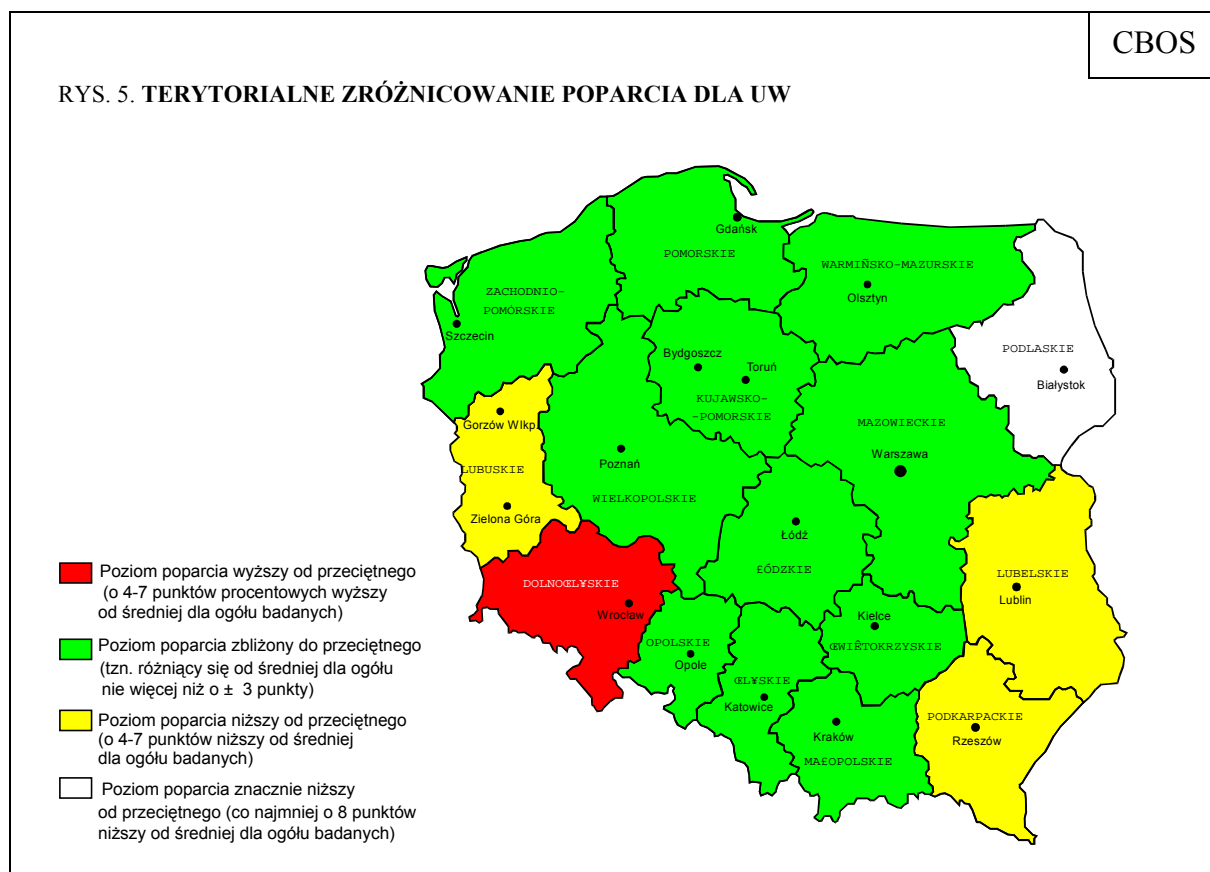
Z kolei SLD miałyby szansę na wyborcze zwycięstwo nad AWS przede wszystkim w województwach wielkopolskim (różnica wynosi 18 punktów), łódzkim i świętokrzyskim (odpowiednio 16 i 14 punktów), dolnośląskim i kujawsko-pomorskim (po 13 punktów). Mniejszą liczbą głosów (różnica w deklaracjach poparcia 6 punktów) wygrałoby SLD prawdopodobnie także w województwie mazowieckim.

W pozostałych województwach poziom deklaracji poparcia dla SLD i AWS - biorąc pod uwagę uśrednione deklaracje badanych za ostatnie sześć miesięcy - jest dość zbliżony.

ŚRODEK SCENY POLITYCZNEJ - POPARCIE DLA UNII WOLNOŚCI, POLSKIEGO STRONNICTWA LUDOWEGO I UNII PRACY

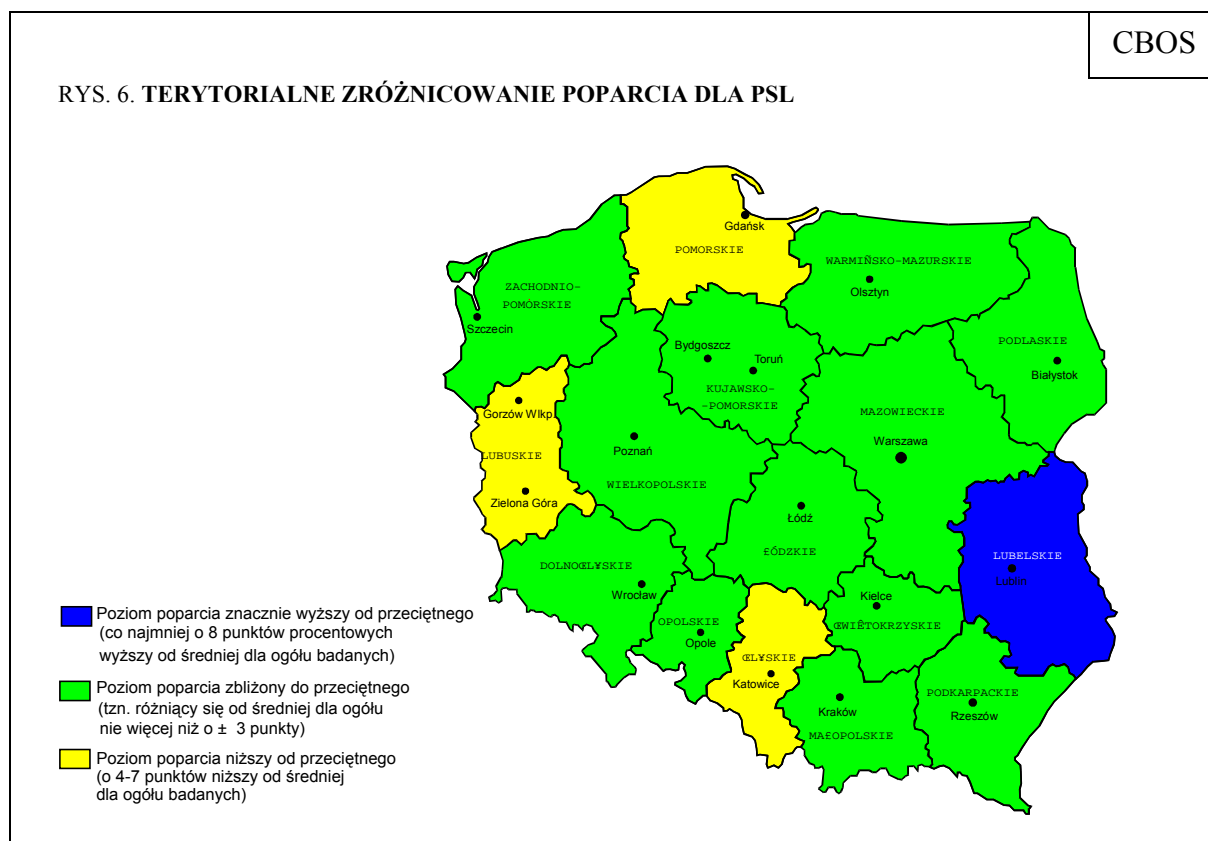
Popularność Unii Wolności jest słabo zróżnicowana terytorialnie. W większości województw poparcie dla tej partii jest podobne do przeciętnych wyników, jakie uzyskuje ona w skali kraju.

Unia Wolności ma stosunkowo najwięcej zwolenników w województwie dolnośląskim. Z kolei najmniej potencjalnych wyborców UW spotykamy wśród mieszkańców rolniczych województw tzw. ściany wschodniej - głównie podlaskiego, lubelskiego, a także podkarpackiego.

Do zwolenników PSL zalicza się przede wszystkim ludność województwa lubelskiego. W ostatnim półroczu średnio nieco ponad jedna piąta jego mieszkańców gotowych brać udział w wyborach deklarowała zamiar oddania głosu na tę partię. W żadnym

innym województwie ugrupowanie Jarosława Kalinowskiego nie cieszy się tak dużą popularnością. Nieco więcej głosów niż przeciętnie mogłoby ono zyskać także w województwach mazowieckim i podkarpackim. Natomiast stosunkowo najmniej sympatyków PSL jest w województwie śląskim.

Jeśli chodzi o terytorialny rozkład poparcia, również Unia Pracy nie jest partią „regionalną”, mającą więcej zwolenników w jakiejś określonej części kraju. Na minimalnie większe niż przeciętnie poparcie partia Marka Pola mogłaby liczyć w województwach lubuskim i wielkopolskim (po 8%). Natomiast najmniej zwolenników tego ugrupowania można spotkać wśród mieszkańców województwa podkarpackiego oraz warmińsko-mazurskiego (po 3%).

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Terytorialne zróżnicowanie poparcia dla SLD

Województwa	Deklarowane poparcie (w procentach)	Różnica w stosunku do średniej (w punktach procentowych)
Kujawsko-pomorskie	37	7
Łódzkie	36	6
Świętokrzyskie	36	6
Dolnośląskie	35	5
Wielkopolskie	35	5
Lubuskie	33	3
Śląskie	33	3
Mazowieckie	32	2
Warmińsko-mazurskie	31	1
Zachodniopomorskie	30	0
Lubelskie	24	-6
Pomorskie	22	-8
Podlaskie	21	-9
Opolskie	20	-10
Podkarpackie	20	-10
Małopolskie	16	-14
Średnia	30	

Tabela 2. Terytorialne zróżnicowanie poparcia dla AWS

Województwa	Deklarowane poparcie (w procentach)	Różnica w stosunku do średniej (w punktach procentowych)
Małopolskie	43	15
Pomorskie	41	13
Podkarpackie	37	9
Podlaskie	37	9
Warmińsko-mazurskie	34	6
Lubuskie	30	2
Śląskie	30	2
Zachodniopomorskie	28	0
Lubelskie	26	-2
Mazowieckie	26	-2
Kujawsko-pomorskie	24	-4
Opolskie	24	-4
Dolnośląskie	22	-6
Świętokrzyskie	22	-6
Łódzkie	20	-8
Wielkopolskie	17	-11
Średnia	28	

Tabela 3. Terytorialne zróżnicowanie poparcia dla UW

Województwa	Deklarowane poparcie (w procentach)	Różnica w stosunku do średniej (w punktach procentowych)
Dolnośląskie	18	7
Zachodniopomorskie	14	3
Pomorskie	13	2
Mazowieckie	12	1
Śląskie	12	1
Kujawsko-pomorskie	11	0
Łódzkie	11	0
Wielkopolskie	11	0
Małopolskie	10	-1
Opolskie	10	-1
Świętokrzyskie	9	-2
Warmińsko-mazurskie	8	-3
Lubuskie	7	-4
Podkarpackie	6	-5
Lubelskie	5	-6
Podlaskie	1	-10
Średnia	11	

Tabela 4. Terytorialne zróżnicowanie poparcia dla PSL

Województwa	Deklarowane poparcie (w procentach)	Różnica w stosunku do średniej (w punktach procentowych)
Lubelskie	22	13
Mazowieckie	12	3
Podkarpackie	12	3
Świętokrzyskie	11	2
Wielkopolskie	11	2
Łódzkie	8	-1
Małopolskie	8	-1
Opolskie	8	-1
Zachodniopomorskie	8	-1
Dolnośląskie	7	-2
Warmińsko-mazurskie	7	-2
Kujawsko-pomorskie	6	-3
Podlaskie	6	-3
Lubuskie	5	-4
Pomorskie	5	-4
Śląskie	3	-6
Średnia	9	

Tabela 5. Terytorialne zróżnicowanie poparcia dla UP

Województwa	Deklarowane poparcie (w procentach)	Różnica w stosunku do średniej (w punktach procentowych)
Lubuskie	8	2
Wielkopolskie	8	2
Łódzkie	7	1
Opolskie	7	1
Świętokrzyskie	7	1
Dolnośląskie	6	0
Śląskie	6	0
Kujawsko-pomorskie	5	-1
Lubelskie	4	-2
Małopolskie	4	-2
Mazowieckie	4	-2
Podlaskie	4	-2
Pomorskie	4	-2
Zachodniopomorskie	4	-2
Podkarpackie	3	-3
Warmińsko-mazurskie	3	-3
Średnia	6	